

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ І ТУРИЗМУ**

СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ

**Методичні вказівки до виконання контрольної роботи
для студентів спеціальності 075 «Маркетинг»
ступеню вищої освіти «магістр»**

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри маркетингу,
PR-технологій та логістики
Протокол № 8
від 29 листопада 2018 р.

Стандартизація та сертифікація. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи для студентів спеціальності 075 «Маркетинг» ступеню вищої освіти «магістр» / Укладач: С.О.Полковниченко. Чернігів: ЧНТУ, 2018. 23 с.

Укладач: Полковниченко Світлана Олександрівна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри маркетингу, PR-технологій та логістики

Відповідальний за випуск: Жидок Вікторія Вікторівна,
завідувач кафедри маркетингу,
PR-технологій та логістики
Чернігівського національного
технологічного університету,
кандидат економічних наук,
доцент

Рецензент: **Гонта Олена Іванівна**,
доктор економічних наук, професор,
директор ННІ економіки
Чернігівського національного
технологічного університету

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ.....	4
Загальні методичні вказівки	5
Тематика контрольних робіт	6
Порядок виконання контрольної роботи	7
Вимоги до оформлення контрольної роботи	8
Критерії оцінювання контрольної роботи	11
Список рекомендованої літератури.....	13
Інформаційні ресурси.....	21
Додаток	23

ВСТУП

Стандартизація і сертифікація у світовій практиці розглядаються як найважливіші фактори просування технологій, товарів і послуг на глобальні ринки. Наявність сертифіката створює вигідний імідж для підприємства, сприяє залученню нових клієнтів і розширенню ринку збуту, а також дозволяє мотивувати персонал для чіткого виконання встановлених вимог і цілей.

Незважаючи на те, що проходження процедури сертифікації відповідно до вимог міжнародних стандартів є добровільним, для підтвердження конкурентоспроможності продукції та послуг підприємство прагне отримати відповідний документ, який засвідчує, що продукція, технологічний процес чи послуга відповідають визначеному стандарту чи іншому нормативно-технічному документу.

Сертифікація проводиться на основі розроблених і затверджених стандартів. Стандартизація – це комплект нормативних документів, обов'язкових для всіх сфер діяльності. В результаті сертифікації виробник отримує сертифікат відповідності на ті чи інші види товарів.

Після вступу в силу економічної частини Асоціації України і ЄС Україна почала перехід до процедур підтвердження відповідності, сертифікації продукції та послуг за європейськими принципами. З 01.01.2018 року припинила дію Державна система сертифікації України, що означає відмову від обов'язкової сертифікації і перехід на використання технічних регламентів.

Сучасний фахівець зобов'язаний мати ґрунтовні знання про основи систем стандартизації та сертифікації, їх структуру, функції та принципи функціонування; розуміти особливості розвитку стандартизації та сертифікації в Україні на сучасному етапі реформування економіки; набути навичок самостійної роботи щодо використання нормативно-технічних документів для розв'язання практичних завдань.

У зв'язку з цим вивчення дисципліни «Стандартизація та сертифікація» відіграє важливу роль у підготовці маркетологів до професійної діяльності.

Завершальним етапом вивчення дисципліни «Стандартизація та сертифікація» є контрольна робота.

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Стандартизація та сертифікація» включають варіанти завдань для студентів та методичні поради щодо їх виконання.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Контрольна робота із дисципліни «Стандартизація та сертифікація» виконується згідно з навчальним планом і є частиною самостійної роботи студентів.

Мета виконання контрольної роботи з дисципліни «Стандартизація та сертифікація» – поглиблення набутих студентами теоретичних знань з окремої теми даного курсу, а також формування вміння робити висновки, чітко і логічно висловлюючи свої думки. Студент повинен навчитись працювати з нормативною і довідковою літературою, користуватись системою стандартів.

Варіант контрольної роботи обирається індивідуально кожним студентом згідно списку в академічному журналі. Дублювання тем контрольних робіт (вибір студентами однакових тем) забороняється. Контрольна робота, виконана не за своїм варіантом, на рецензування не приймається.

Для виконання контрольної роботи студент повинен вивчити теоретичний матеріал, самостійно опрацювавши літературні джерела інформації з обраної проблеми: підручники, посібники, монографії, періодичні видання, довідкові та нормативно-правові документи; провести аналіз інформації; визначити важливі моменти та обґрунтовано висловити особисту думку з питання, яке вивчається.

Відповідь на теоретичне питання контрольної роботи повинна бути обґрунтованою, відображати високий рівень знань з дисципліни. А тому необхідно продумати структуру викладу матеріалу, навчитись коротко викладати зміст проблеми на основі аналізу та використання різних джерел. При цьому важливо визначити своє бачення проблеми.

Контрольна робота містить одне теоретичне питання, на яке студент повинен дати обґрунтовану відповідь, а також практичне завдання з розробки тестових питань.

Студент допускається до заліку тільки в тому випадку, якщо контрольна робота зарахована.

У разі не зарахування контрольної роботи студент повинен доповнити відповіді, використовуючи зауваження і рекомендації викладача.

ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Сутність і значення стандартизації в розвитку економіки країни.
2. Етапи історичного розвитку стандартизації.
3. Значення міжнародної стандартизації в розвитку торгівельно-економічних зв'язків між країнами.
4. Роль міжнародної організації зі стандартизації (ISO) у світовій спільноті.
5. Основні методи стандартизації та їх особливості.
6. Основні види стандартизації.
7. Історія становлення національної системи стандартизації в Україні.
8. Національна система стандартизації України.
9. Види стандартів, які застосовуються в Україні.
10. Нормативно-правове забезпечення стандартизації в Україні.
11. Міжгалузеві системи стандартизації.
12. Система нормативних документів безпеки праці.
13. Система нормативних документів безпеки у надзвичайних ситуаціях.
14. Міжнародні стандарти та їх використання різними країнами.
15. Стан і перспективи розвитку системи європейської стандартизації.
16. Загальна характеристика міжнародних стандартів серії ISO9000.
17. Загальна характеристика міжнародних стандартів серії ISO14000.
18. Загальна характеристика європейських стандартів серії EN29000 і EN45000.

19. Становлення і розвиток сертифікації в Україні.
20. Основні положення національної системи сертифікації продукції.
21. Правові засади національної системи сертифікації продукції в Україні.
22. Національна система сертифікації у Франції.
23. Національна система сертифікації в США.
24. Національна система сертифікації в Німеччині.
25. Національна система сертифікації в Японії.
26. Значення сертифікації продукції у підвищенні її якості та конкурентоспроможності.
27. Стан і тенденції розвитку міжнародної сертифікації і акредитації.
28. Стан і тенденції розвитку європейської сертифікації і акредитації.
29. Моделі оцінювання відповідності.
30. Сертифікація персоналу: огляд сучасних тенденцій.
31. Підтвердження відповідності і акредитації за європейськими правилами.
32. «Директиви нового підходу» при оцінці відповідності в країнах ЄС.
33. Технічний регламент про оцінку відповідності в Україні.
34. Сертифікація продовольчих товарів.
35. Сертифікація послуг.
36. Сертифікація іграшок.
37. Сертифікація косметичних засобів.
38. Сертифікація систем якості.

ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота виконується згідно з визначеними термінами.

Перш ніж приступити до виконання контрольної роботи, необхідно опрацювати відповідний теоретичний матеріал і скласти план. Для цього потрібно підібрати відповідну літературу за темою контрольної роботи. Першоджерел повинно бути опрацьовано близько десяти, але не менше п'яти, що дозволить при висвітленні питання врахувати альтернативні думки і позиції

щодо обраної теми. Для відображення сучасного стану досліджуваної проблеми необхідно обов'язково використовувати статті із періодичних видань і статистичні показники останніх років.

Відповідь на теоретичне питання повинна починатись з обґрунтування актуальності теми. В основній частині необхідно проаналізувати теоретичні підходи до вивчення досліджуваної проблеми, оцінити сучасний стан процесу чи явища, висловити власні думки щодо перспектив розвитку проблеми. Відповідь на теоретичне питання повинна бути ґрунтовною з посиланням на інформаційні джерела. В кінці роботи необхідно зробити логічно обґрунтований висновок.

Висновки повинні бути зроблені самостійно і не містити інформацію, яка не висвітлювалась в основній частині. У висновку важливо у стислому вигляді підвести підсумки проведеного дослідження, висловити власні думки стосовно вивченої проблеми.

Виконуючи практичне завдання, студент повинен скласти п'ять тестових питань з варіантами відповідей (мінімум три) за темою контрольної роботи.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Обсяг контрольної роботи – 10-15 сторінок тексту формату А4.

Структура контрольної роботи:

- титульна сторінка (оформлена за прикладом, розміщеним у Додатку);
- зміст (повинен містити всі заголовки, які є в контрольній роботі: вступ, назви розділів, висновки, список використаних джерел, додатки (за необхідності) із зазначенням сторінок);
- вступ (2-3 абзаци, де обґрунтовується актуальність вибраної теми; визначається мета дослідження);
- основна частина (2-3 розділи, з можливим за потреби поділом на підрозділи);
- висновки (2-3 абзаци);
- список використаних джерел (не менше 5-ти).

Контрольну роботу слід виконувати державною мовою.

Текст контрольної роботи необхідно розміщувати тільки з одного боку аркуша з полями: верхнє – 2 см, нижнє – 2 см, лівє – 2,5 см, правє – 1,5 см. Шрифт Times New Roman, розмір – 14, інтервал – 1,5. Поля вирівнюються по ширині. Абзац – 1,25 см.

Розділи позначають порядковими номерами арабськими цифрами (1, 2, 3), підрозділи (за потреби) позначають номером розділу та підрозділу через крапку (1.1, 1.2 або 2.1, 2.2 тощо).

Назви розділів пишуться по центру, переноси слів у назвах не дозволяються, крапка наприкінці назви не ставиться. Назви підрозділів розміщуються з абзацного відступу.

Розділи контрольної роботи відділяють один від одного двома міжрядковими інтервалами. Не допускається писати назву розділу в кінці сторінки, а його зміст переносити на наступну сторінку; необхідно, щоб під заголовком розмістилось не менше двох рядків тексту.

Нумерація сторінок має бути наскрізною: номер сторінки проставляється арабськими цифрами зверху справа, але на титульному аркуші (перша сторінка) номер проставляти не слід.

Якщо студент вважає за доречне вмістити у текст контрольної роботи таблиці чи графіки, необхідно дотримуватись правил їх оформлення.

Кожна таблиця повинна мати назву, що відображає її зміст. Нумерація таблиць здійснюється таким чином: по центру перед заголовком пишуть слово «Таблиця» та її порядковий номер (знак «№» перед цифрою не ставиться). Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці в даному розділі. Наприклад: Таблиця 1.3 – третя таблиця першого розділу. Далі ставиться тире і з великої літери пишеться заголовок таблиці.

Таблицю вміщують у текст після першого посилання на неї. Таблиці, що мають великий обсяг, не рекомендується вміщувати в текст основної частини, доцільніше винести їх у додатки, але з обов'язковими посиланнями на них у тексті. Посилання в тексті мають бути на всі таблиці. Вміщувати у контрольну

роботу таблиці, що не мають назв, нумерації, або на які відсутні посилання у тексті, не дозволяється.

Ілюстративний матеріал у формі схем, діаграм, графіків тощо, вміщений у основну частину контрольної роботи, оформляється наступним чином: знизу під ілюстрацією з великої літери пишуть слово «Рисунок», проставляють порядковий номер, ставлять тире. Далі, продовжуючи той самий рядок, з великої літери вписують назву рисунку, яка повинна відображати його зміст. Номер рисунку складається з номера розділу та порядкового номера рисунку у даному розділі.

Контрольна робота містить елементи дослідження і є результатом ретельного вивчення певного числа літературних джерел і нормативних актів.

Тому у тексті контрольної роботи обов'язково мають бути зроблені посилання на джерела, з яких була запозичена будь-яка інформація, рисунки, таблиці, а також цитати, що їх наведено у контрольній роботі. Посилання на першоджерела здійснюють з використанням квадратних дужок, в яких зазначається порядковий номер джерела у списку використаної літератури та сторінки (наприклад, [6, с. 17]).

Першоджерела вміщуються у перелік в алфавітному порядку або в порядку використання.

Інформаційні джерела оформляються відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.

Додатки оформлюють як продовження контрольної роботи на наступних після списку використаних джерел сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті контрольної роботи. Додаток повинен мати назву, написану зверху малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над назвою малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток А».

Після додатків на окремому аркуші розміщується **практична частина**, яка передбачає складання студентом тестових питань.

Контрольна робота повинна бути стилістично, граматично, а також технічно правильно й акуратно оформлена.

Оформлена у відповідності до сформульованих вимог та повністю укомплектована контрольна робота повинна бути зброшурована.

Контрольна робота має бути подана на кафедру у визначений термін (**до початку залікової сесії**). Роботи, які не відповідають вимогам за змістом або оформленням, повертаються студентам на доопрацювання або перероблення.

Більш докладно вимоги до оформлення контрольної роботи викладені у ДСТУ 3008-2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення».

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Під час перевірки контрольної роботи викладач особливу увагу буде звертати на:

- вміння економічно мислити, творчий підхід до написання роботи;
- повноту охоплення наукової літератури;
- ґрунтовність розкриття теми роботи, яка свідчить про рівень опанування теоретичним матеріалом;
- вміння систематизувати матеріал та чітко викладати власні думки;
- уміння коментувати наведені ілюстрації;
- правильність і наукову обґрунтованість висновків;
- доречність дібраних прикладів;
- стиль викладу матеріалу;
- якість оформлення роботи (структура, заголовки, посилання тощо).

Важливим критерієм оцінювання роботи є здатність до практичного застосування знань в конкретних ситуаціях.

Контрольна робота оцінюється за окремим модулем в межах 100 балів (табл. 1).

Таблиця 1 – Критерії оцінки виконання КР з дисципліни «Стандартизація та сертифікація»

Сума балів за КР	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінки
90-100	A	відмінно	повне, безпомилкове розкриття теми в логічній послідовності; всебічний аналіз статистичного та фактологічного матеріалу; обґрунтування особистої думки; самостійність і правильність виконання практичного завдання
82-89	B	добре	правильне, але неповне розкриття теми; наявність деяких несуттєвих помилок; необґрунтованість особистої думки
75-81	C		
66-74	D	задовільно	порушення логічної послідовності викладу матеріалу, розкриття теми без залучення статистичних матеріалів; відповідність вимогам не в повному обсязі; відсутність особистої думки на проблему
60-65	E		
0-59	FX	незадовільно	неповне розкриття теми; відсутність самостійного аналізу, узагальнення та обґрунтування проблеми; подання інформації з принциповими помилками; недотримання вимог щодо змісту та оформлення роботи

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Анищенко І., Рудик Т. Безпечність харчових продуктів на основі принципів НАССР: проблеми та шляхи вирішення. *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2009. №1. С.35–38.
2. Білоцерківський О.Б. Основи стандартизації, метрології та управління якістю: текст лекцій для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Харків: «Точка», 2017. 190 с.
3. Величко О.М., Кучерук В.Ю., Гордієнко Т.Б., Севастьянов В.М. Основи стандартизації та сертифікації: підручник для студентів вищ. навч. закл. / За заг. ред. О.М.Величка. Херсон: Олді-плюс, 2013. 364 с.
4. Величко О., Проненко С. Сучасний стан гармонізації національних стандартів України з документами і рекомендаціями ОІМЛ. *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2009. № 4. С. 18–23.
5. Віткін Л. Аналіз досвіду застосування Угоди про технічні бар'єри в торгівлі СОТ. *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2009. № 3. С.9–17.
6. Вяткін О., Лаврентьева М. Системи управління якістю в органах виконавчої влади. Практичний досвід. *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2009. № 3. С.54–56.
7. Внесок ISO у захист навколишнього середовища. *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2009. №4 . С. 51.
8. Гарасим Ю.Й. Аналіз національної системи стандартизації і сертифікації у контексті угоди про асоціацію України та ЄС. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2015. №3. С.58-65.
9. Голінка І. Розвиток стандартизації на міжнародному, регіональному та національному рівнях. *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2009. № 1. С.11–17.
10. Гриньов Б., Даниленко Ю., Жихарева О., Любинський В. Стандартизація як інструмент забезпечення інноваційної діяльності. *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2013. № 3. С.13-16.

11. Інформаційне забезпечення у сфері технічного регулювання ДП «Укрметртестстандарт». URL: [http://csm.kiev.ua/index.php?option=com_content &view=article&id=111&Itemid=68&lang=uk](http://csm.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=111&Itemid=68&lang=uk)
12. Кириченко Л.С., Мережко Н.В. Основи стандартизації, метрології, управління якістю: Навч. посіб. К.: Київ. нац. торг-екон. ун-т, 2008. 446 с.
13. Кириченко Л.С., Самойленко А.А. Стандартизація і сертифікація товарів та послуг: підручник. Х.: Вид-во «Ранок», 2008. 240 с.
14. Ковальова М.Л. Особливості системи стандартизації та сертифікації в Україні. *Інтелект XXI*. 2016. №4. С.65-72.
15. Королько С., Шаповал В., Юзьків Я. Планування робіт з національної стандартизації. *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2009. №4. С.10-17.
16. Корсун В.І., Белан В.Т., Глухова Н.В. Метрологія, стандартизація, сертифікація, акредитація: навч. посібник. Д.: Національний гірничий університет, 2011. 147 с.
17. Корчевна Л., Новіков В., Никитюк О. Щодо якості влади у рамках концепції «сталого розвитку» та «соціальної відповідальності». *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2009. № 1. С. 63-65.
18. Коршунов Д.А. Ще раз про якість. *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2008. №2. С. 58-561.
19. Лосюк Л. Основні тенденції розвитку сучасних концепцій СУЯ. *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2009. № 4. С.3-9.
20. Мазур Г., Дзюба Т. Харчові продукти: системи управління безпечністю. *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2009. № 1. С.58-60.
21. Модулі оцінки відповідності, які використовуються для розроблення процедур оцінки відповідності. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/95-2016-%D0%BF/print1476185744532227>
22. Новіков В., Никитюк О. Система управління безпечністю харчових продуктів: застосування методології «життєвих циклів». *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2008. № 2. С.50-52.

23. Неклеса О.П., Степанькова Г.В., Шидакова-Каменюка О.Г., Кравченко О.І. Опорний конспект лекцій з курсу «Стандартизація, метрологія, сертифікація та управління якістю» для студентів напряму підготовки 6.051701 «Харчові технології та інженерія» спеціальності «Технологія хліба, кондитерських, макаронних виробів і харчоконцентратів». Х.: ХДУХТ, 2016. 62 с.

24. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Стандартизація та сертифікація» для студентів гуманітарного факультету напряму підготовки 6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність». Полтава-2015. 169 с. URL: <http://studcon.org/opornyy-konspekt-lekciy-z-dyscypliny-standartyzaciya-ta-sertyfikaciya>

25. Павлов В.І., Мишко О.В., Опьонова І.В., Павліха Н.В. Основи стандартизації, сертифікації та ідентифікації товарів: навч. посіб. вид. друге, доп. К.: Кондор, 2009. 230 с.

26. Полякова І.В., Бояркін В. СЕН: оновлена стратегія. *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2008. № 1. С. 14-20.

27. Про стандартизацію: Закон України від 15 січня 2015 року № 124-VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>

28. Про технічні регламенти та оцінку відповідності: Закон України від 15.01.2015 р. № 124-VIII (чинний від 10.02.2016 р.). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19>

29. Про акредитацію органів з оцінки відповідності: Закон України від 17.05.2001, № 2407-III. Редакція від 11.02.2015. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2407-14>

30. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 23.12.1997, № 771/97-ВР. Редакція від 04.04.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80>

31. Про безпечність та якість харчових продуктів: Закон України від 06.09.2005, № 2809-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2809-15>

32. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991, № 1023-XII. Редакція від 10.06.2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>
33. Салухіна Н.Г., Язвінська О.М. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг. 2-ге вид., перероб. та доп. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 426 с.
34. Ситніченко В., Стояків Є., Кісельова Г. Сучасні системи менеджменту як інструмент виходу з кризи. *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2009. №3. С.57-61.
35. Тетера В., Нелепов А., Цициліано О. Гармонізація нормативної бази на основі сучасних міжнародних та європейських стандартів. *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2008. № 3. С. 40-46.
36. Топольник В.Г., Котляр М.А. Метрологія, стандартизація, сертифікація і управління якістю: Навчальний посібник. Міністерство освіти України, Донецький Національний Університет Економіки і Торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. Львів: Магнолія, 2009. 212 с.
37. Хакан Мюрбі. Міжнародні стандарти ISO на підтримку процесів сталого розвитку. *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2009. № 3. С.4-5.
38. Шаповал М.І. Менеджмент якості: Підручник. 4-те вид. випр. і доп. К.: Т-во «Знання», 2008. 471 с.
39. Юзьків Я., Цициліано О. Узагальнена оцінка ситуації у сфері стандартизації та суміжних видів діяльності. *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2008. № 3. С.25-39.
40. Язвінська О.М. Консьюмерське сприйняття сучасної філософії якості. *Вісник Національного транспортного університету*. Вип. 15. Част 2. К.: НТУ, 2008. 420 с. С. 344-351.
41. Sroufe, Robert and Sime Curkovic. An examination of ISO 9000:2000 and supply chain quality assurance // *Journal of Operations Management*, Volume 26, Issue 4, July 2008, Pages 503-520.
42. Corbett, Charles J.; Montes-Sancho, María J.; Kirsch, David A. (2005). The Financial Impact of ISO 9000 Certification in the United States: An Empirical Analysis // *Management Science* 51 (7): 1015–1164.

43. Lo, Chris K.Y.; Yeung, Andy C.L.; Cheng, T.C. Edwin (2007). Impact of ISO 9000 on time-based performance: An event study. World Academy of Science, Engineering and Technology 30 (7): 35–40.

Основні нормативні документи

1.	ГОСТ ISO/IEC 7000-2012	Оценка соответствия. Словарь и общие принципы
2.	ГОСТ ISO/IEC 17011-2009	Оценка соответствия. Общие требования к органам по аккредитации, аккредитирующим органам по оценке соответствия
3.	ДСТУ 1.0:2003	Національна стандартизація. Основні положення
4.	ДСТУ 1.1:2001	Національна стандартизація. Стандартизація та суміжні види діяльності. Терміни та визначення основних понять
5.	ДСТУ 1.10:2005	Національна стандартизація. Правила розроблення, побудови, викладення, оформлення, ведення національних класифікаторів.
6.	ДСТУ 1.11:2004	Національна стандартизація. Правила проведення експертизи проектів національних нормативних документів
7.	ДСТУ 1.12-2004	Національна стандартизація. Правила ведення справ нормативних документів
8.	ДСТУ 1.13-2001	Національна стандартизація. Правила надавання повідомлень торговим партнерам України
9.	ДСТУ 1.2:2003	Національна стандартизація. Правила розроблення національних нормативних документів
10.	ДСТУ 1.3:2004	Національна стандартизація. Правила побудови, викладання, оформлення, погодження, прийняття та позначання технічних умов
11.	ДСТУ 1.5:2003	Національна стандартизація. Правила побудови, викладання, оформлення та вимоги до змісту нормативних документів (ISO/IEC Directives, part 2, 2001, NEQ)
12.	ДСТУ EN ISO/IEC 17020:2014 32.	Оцінка відповідності. Вимоги до роботи різних типів органів з інспектування (EN ISO/IEC 17020:2012, IDT)
13.	ДСТУ EN ISO/IEC 17021:2014 33.	Оцінка відповідності. Вимоги до органів, що забезпечують аудит та сертифікацію систем менеджменту (EN ISO/IEC 17021:2011, IDT)
14.	ДСТУ EN ISO/IEC 17024:2014 34.	Оцінка відповідності. Загальні вимоги до органів, що проводять сертифікацію персоналу (EN ISO/IEC 17024:2012, IDT)
15.	ДСТУ EN ISO/IEC	Оцінка відповідності. Загальні вимоги до

- 17043:2014 35. перевірки кваліфікації лабораторій (EN ISO/IEC 17043:2010, IDT)
16. ДСТУ EN, ISO/IEC 17065:2014 36. Оцінка відповідності. Вимоги до органів з сертифікації продукції, процесів та послуг (EN ISO/IEC 17065:2012, IDT)
17. ДСТУ EN ISO/IEC 17067:2014 Оцінка відповідності. Основні положення сертифікації продукції та керівні вказівки щодо схем сертифікації продукції
18. ДСТУ ISO 10001:2013 Управління якістю. Задоволеність замовників. Настанови щодо кодекси поведінки для організацій
19. ДСТУ ISO 10002:2007 Управління якістю. Задоволеність замовників. Настанови щодо розглядання скарг в організаціях (ISO 10002:2004, IDT)
20. ДСТУ ISO 10003:2013 Управління якістю. Задоволеність замовників. Настанови розв'язання спорів поза межами організацій (ISO 10003:2007, IDT)
21. ДСТУ ISO 10004:2013 Управління якістю. Задоволеність замовників. Настанови щодо моніторингу та оцінювання (ISO 10004:2012, IDT)
22. ДСТУ ISO 10005:2007 Системи управління якістю. Настанови щодо програм якості (ISO 10005:2005, IDT)
23. ДСТУ ISO 10006:2005 Системи управління якістю. Настанови щодо управління якістю в проектуванні (ISO 10006:2003, IDT)
24. ДСТУ ISO 10007:2005 Системи управління якістю. Настанови щодо управління конфігурацією (ISO 10007:2003, IDT)
25. ДСТУ ISO 10012:2005 Системи управління вимірюваннями. Вимоги до процесів вимірювання та вимірювального оснащення (ISO 10012:2003, IDT)
26. ДСТУ ISO 10014:2008 Управління якістю. Настанови щодо реалізації фінансових та економічних переваг (ISO 10014:2006, IDT)
27. ДСТУ ISO 10015:2008 Управління якістю. Настанови щодо навчання персоналу (ISO 10015:1999, IDT)
28. ДСТУ ISO 22000:2007 Системи керування безпечністю харчових продуктів. Вимоги до будь-яких організацій харчового ланцюга (ISO 22000:2005, IDT)
29. ДСТУ ISO 9000:2007 Системи управління якістю. Основні положення та словник (ISO 9000:2005, IDT)
30. ДСТУ ISO 9001:2009 Системи управління якістю. Вимоги (ISO 9001:2008, IDT)
31. ДСТУ ISO 9004:2012 Управління задля досягнення сталого успіху організації. Підхід на основі управління якістю (ISO 9004:2009, IDT)

32. ДСТУ ISO 9004-2-96 Управління якістю та елементи системи якості. Частина 2. Настанови щодо послуг
33. ДСТУ ISO 9004-3-98 Управління якістю та елементи системи якості. Частина 3. Настанови щодо перероблюваних матеріалів
34. ДСТУ ISO 9004-4-98 Управління якістю та елементи системи якості. Частина 2. Настанови щодо поліпшення якості
35. ДСТУ ISO/IEC 17000:2007 Оцінювання відповідності. Словник термінів і загальні принципи (ISO/IEC 17000:2004, IDT)
36. ДСТУ ISO/IEC 17007:2009 Оцінювання відповідності. Настанови щодо складання нормативних документів, придатних до використання для оцінювання відповідності (ISO/IEC 17007:2009, IDT)
37. ДСТУ ISO/IEC 17011:2005 Оцінювання відповідності. Загальні вимоги до органів акредитації, що акредитують органи оцінювання відповідності (ISO/IEC 17011:2004, IDT)
38. ДСТУ ISO/IEC 17021-1:2008 Оцінювання відповідності. Вимоги до органів, які провадять аудит і сертифікацію систем управління (ISO/IEC 17021:2006, IDT)
39. ДСТУ ISO/IEC 17021-3:2014 Оцінка відповідності. Вимоги до органів, що забезпечують аудит та сертифікацію систем менеджменту. Частина 3. Вимоги до компетентності для аудитів та сертифікації систем менеджменту якості (ISO/IEC 17021-3:2013, IDT)
40. ДСТУ ISO/IEC 17024:2005 Оцінювання відповідності. Загальні вимоги до органів, що здійснюють сертифікацію персоналу (ISO/IEC 17024:2003, IDT)
41. ДСТУ ISO/IEC 17030:2005 Оцінювання відповідності. Загальні вимоги до знаку відповідності третьої сторони (ISO/IEC 17030:2003, IDT)
42. ДСТУ ISO/IEC 17040:2007 Оцінювання відповідності. Загальні вимоги до рівноправного оцінювання органів оцінювання відповідності та органів акредитації (ISO/IEC 17040:2005, IDT)
43. ДСТУ ISO/IEC 17050-1:2006 Оцінювання відповідності. Декларація постачальника про відповідність. Частина 1. Загальні вимоги (ISO/IEC 17050-1:2004, IDT)
44. ДСТУ ISO/IEC 17050-1:2006 Оцінювання відповідності. Декларація постачальника про відповідність. Частина 2. Підтверджувальна документація
45. ДСТУ ISO/IEC Guide 53:2008 Оцінювання відповідності. Порядок використання системи управління якістю організації під час сертифікації продукції (ISO/IEC Guide 53:2005, IDT)

46. ДСТУ ISO/IEC Guide 60:2007 Оцінювання відповідності. Кодекс ustalеної практики (ISO/IEC Guide 60:2004, IDT)
47. ДСТУ ISO/IEC Guide 67:2008 Оцінювання відповідності. Засади сертифікації продукції (ISO/IEC Guide 67:2004, IDT)
48. ДСТУ ISO/IEC TS 17021-2:2014 Оцінка відповідності. Вимоги до органів, що забезпечують аудит та сертифікацію систем менеджменту. Частина 2. Вимоги до компетентності персоналу, який забезпечує аудит і сертифікацію систем менеджменту навколишнього середовища (ISO/IEC TS 17021-2:2012, IDT)
49. ДСТУ ISO/PAS 17005:2009 Оцінювання відповідності. Використання систем управління. Принципи та вимоги (ISO/PAS 17005:2008, IDT)
50. ДСТУ ISO / TR 10013:2003 Настанови з розробляння документації системи управління якістю (ISO/TR10013:2001, IDT)
51. ДСТУ ISO /TR 10017:2005 Настанови щодо застосування статистичних методів згідно з ISO 9001:2000 (ISO/TR10017:2003, IDT)
52. ДСТУ-Н ISO 10019:2007 Системи управління якістю. Настанови щодо вибору консультантів та використання їхніх послуг (ISO 10019:2005, IDT)
53. ДСТУ-Н ISO/IEC Guide 68:2008 Угоди щодо визнання та прийняття результатів оцінювання відповідності (ISO/IEC Guide 68:2002, IDT)
54. ДСТУ-Н ISO/TS 22004:2009 Системи управління безпечністю харчових продуктів. Настанова щодо застосування ISO 22000:2005 (ISO/TS 22004:2005, IDT)
55. ДСТУ-Н РМГ 102:2012 Модулі оцінки (підтвердження) відповідності та схеми сертифікації (РМГ 102-2010, IDT)
56. ДСТУ 3900.101:2014 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Основні положення.
57. ДСТУ 3891:2013 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Терміни та визначення основних понять
58. ДСТУ 4933:2008 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Техногенні надзвичайні ситуації. Терміни та визначення основних понять
59. ДСТУ 7295:2013 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Моніторинг. Терміни та визначення основних понять
60. ДСТУ 5058:2008 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Основні положення
61. ДСТУ 7095:2009 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Захист населення у надзвичайних ситуаціях. Основні положення

62. ДСТУ 7297:2013 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Запобігання природним надзвичайним ситуаціям. Загальні вимоги
63. ДСТУ 3008:2015 Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання
64. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання
65. ДК 019:2010 Національний класифікатор України. Класифікатор надзвичайних ситуацій

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Американський національний інститут стандартів (American National Standards Institute - ANSI) www.ansi.org
2. Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» (ДП «Укрметртестстандарт») www.ukrcsm.kiev.ua
3. Європейський інститут телекомунікаційних стандартів (European Telecommunications Standards Institute - ETSI) www.etsi.org
4. Європейський комітет стандартизації у сфері електротехніки (The European Committee for Electrotechnical Standardization – CENELEC) www.cenelec.be
5. Європейський комітет стандартизації широкого спектру товарів, послуг і технологій www.cenorm.be
6. Міждержавна рада по стандартизації, метрології і сертифікації (Межгосударственный совет по стандартизации, метрологам и сертификации – МГС) www.easc.org.by
7. Міжнародна електротехнічна комісія (International Electrotechnical Commission – IEC) www.iec.ch
8. Міжнародна організація стандартизації (International Organization for Standardization - ISO) www.iso.ch
9. Міжнародний союз по телекомунікаціях (International Telecommunication Union – ITU) www.itu.int
10. Міністерство економічного розвитку і www.me.gov.ua

торгівлі

11. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського www.nbuv.gov.ua
12. Національне агентство з акредитації www.naau.org.ua
13. Національний орган стандартизації – ДП Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості (УкрНДНЦ) <http://uas.org.ua/ua/>
14. Німецький інститут зі стандартизації (Deutsches Institute fur Normung e.v. – DIN) www.din.de
15. Урядовий портал www.kmu.gov.ua
16. Японський комітет промислових стандартів (Japanese Industrial Standards Committee- JISC) www.jisc.go.jp/eng
17. Чернігівський науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації <http://www.cherncsm.com.ua/>

ДАТОК

Приклад титульної сторінки

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНІ БІЗНЕСУ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ І ТУРИЗМУ**

Кафедра маркетингу, PR-технологій та логістики

Контрольна робота

з дисципліни
«СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ»

на тему:

«_____»

Варіант _____

Виконав(ла):
ст. групи ММР- _____

(прізвище та ініціали)

(особистий підпис)

(дата виконання)

Перевірив(ла):
к.е.н., доц. Полковниченко С.О.

Чернігів, 20__